

	HAGF2þE05 Heimaverkefni 1 (Kafar 1 – 4)	HAGF2þE05 Haustönn 2025
Nafn:		
Einkunn:		

1. **Hvað er hagfræði?**

Útskýrðu hvað hagfræði fjallar um og nefndu dæmi um hvernig hún tengist daglegu lífi einstaklinga.

2. **Tekjur heimilanna**

Hverjir eru helstu tekjuflokkarnir sem einstaklingar og heimili geta haft? Útskýrðu stuttlega hvern flokk.

3. **Grunnspurningar hagfræðinnar**

Allar þjóðir þurfa að svara þremur mikilvægum spurningum
(Veldu eina spurninguna og útskýrðu með eigin orðum af hverju hún er mikilvæg).

- Hvaða vörur og þjónusta á að framleiða?
- Hvernig á að framleiða þær?
- Fyrir hvern á að framleiða?

4. Skortur og val

Útskýrðu hugtakið *skortur* í hagfræði og gefðu dæmi um hvernig skortur getur haft áhrif á val einstaklinga eða þjóðfélagsins.

5. Eftirspurn og verð

Hvernig tengjast verð og eftirspurn á markaði? Notaðu einfalt dæmi (t.d. matvöru eða þjónustu sem þú þekkir) til að útskýra sambandið.

Svörunarlykill – Kafar 1–4

1. Hvað er hagfræði?

Hagfræði er félagsvísindagrein sem fjallar um hvernig einstaklingar, fyrirtæki og samfélög velja að nota takmörkuð gæði (framleiðslupættir) til að uppfylla þarfir og óskir.

Dæmi: Hún tengist daglegu lífi með ákvörðunum um hvað við kaupum, hvernig við nýtum tíma og peninga, eða þegar stjórnvöld ákveða skatta og útgjöld.

2. Tekjur heimilanna

Helstu tekjuflokkarnir eru:

- **Launatekjur** (fyrir vinnu)
- **Leigutekjur** (af eignum, t.d. húsnæði)
- **Vaxtatekjur** (af sparnaði eða skuldabréfum)
- **Arðgreiðslur** (hagnaður af hlutabréfum)

3. Grunnspurningar hagfræðinnar

- **Hvaða vörur og þjónusta á að framleiða?** – mikilvægt vegna þess að samfélag á ekki endalaust af gæðum, þarf að velja.
- **Hvernig á að framleiða?** – val á milli vinnuafls eða fjármagns (vélar), áhrif á kostnað.
- **Fyrir hvern á að framleiða?** – snýst um dreifingu gæða, t.d. ójöfnuð milli ríkra og fátækra. *Nemendur þurfa aðeins að velja eina og útskýra – öll eru þó grundvallarspurningar.*

4. Skortur og val

Skortur merkir að framleiðslupættir (vinnuafll, fjármagn, náttúruauðlindir) eru takmarkaðir. Þess vegna er ekki hægt að framleiða allt sem fólk vill.

Dæmi: Ef þjóð ákveður að byggja stóra virkjun, þá er minna til af fjármagni til að nota í vegagerð eða skóla. Einstaklingur sem kaupir nýjan síma á kannski ekki efni á utanlandsferð.

5. Eftirspurn og verð

- Eftirspurn eykst → verð hækkar.
- Eftirspurn minnkar → verð lækkar.

Dæmi: Ef mikið er keypt af jarðarberjum á sumrin, getur verð hækkað. En þegar kemur vetur og lítið er eftir af berjum, hækkar verð enn meira vegna skorts.